

Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma 2025

Savonlinnan kaupunki
Sivistystoimi
Varhaiskasvatus

Laatijat	Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa
	Savonlinnan kaupunki, sivistystoimi, varhaiskasvatus
	Varhaiskasvatuksen yksikkö:
Hyväksymisajankohta	25.3. 2025
Hyväksyjä (kts. Turvallinen lääkehoito, kappale 4.6)	Pauliina Nurmi

Toimintayksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkehoidosta vastaava lääkäri	Pauliina Nurmi
Lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuudesta vastaava sairaanhoitaja	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Lääkehoidon toteuttaminen Savonlinnan varhaiskasvatuksessa	5
2.1	Xxxxx (yksikön nimi)	5
2.2	Savonlinnan varhaiskasvatuksen lääkehoidon tarpeet ja toteuttamistavat	6
2.3	Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma	7
2.4	Lääkkeen antaminen	7
2.5	Tiedonkulku	9
3	Lääkehoidon riskitekijät ja ongelmakohdat	9
4	Lääkkeiden antamisen lupakäytännöt sekä lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako	10
4.1	Lapsen lyhytaikaisen sairauden lääkehoito	10
4.2	Lapsen pitkäaikaissairauden lääkehoito	10
4.3	Varhaiskasvatuksen henkilöstön valmiudet osallistua lääkehoidon toteuttamiseen	11
4.4	Lapsen huoltajien vastuu	12
4.5	Varhaiskasvatuksen henkilöstön vastuu	13
4.6	Päiväkodin johtajan vastuu	14
5	Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen	15
6	Lääkehoidon virhetilanteiden kirjaaminen	15
7	Lääkehoitoa vaativia tilanteita	16
8	Lääkehoitosuunnitelman päivittäminen	17
9	Lääkehoitosuunnitelman liitteet	17

1 Johdanto

Tämän lääkehoitosuunnitelman perustana on Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2021 laatima julkaisu: Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:6.

Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman tarkoituksena on luoda yhteiset käytännöt ja perusteet lääkehoidon toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan kunnan lääkehoidon periaatteita.

Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatuspalveluja tuottaa kunta. Varhaiskasvatusta tarjotaan perheen tilanteen ja tarpeen mukaisesti; päiväkotihoidossa, perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa. Toiminta perustuu varhaiskasvatustalakiin ja asetukseen sekä **Savonlinnan kaupungin** varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä huoltajien kanssa. Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tulee mm. sisällyttää pitkäaikaissairaalan lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatuksen aikana.

Lääkehoitosuunnitelma tulee olla henkilöstöllä tiedossa ja uudet työntekijät perehdytetään asiaan. Suunnitelman pohjalta kukin varhaiskasvatusyksikkö suunnittelee lääkehoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet yksittäisen lapsen tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuksessa erilaisen koulutuksen saaneet työntekijät toteuttavat lasten lääkehoitoa erilaisissa varhaiskasvatusympäristöissä. Johdon tehtävänä on varmistaa, että toimintayksikössä lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvalla henkilöstöllä on tarvittava osaaminen ja, että olosuhteet ovat oikeanlaiset lääkehoidon toteuttamiselle.

Tämä varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan viiden vuoden välein ja päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelman tarkistamisesta vastaa varhaiskasvatuksen johto. Lääkehoitosuunnitelma liitetään osaksi **Savonlinnan kaupungin** varhaiskasvatussuunnitelmaa. Suunnitelma liittyy myös toimipaikan pelastussuunnitelmaan, turvallisuussuunnitelmaan ja omavalvontasuunnitelmaan.

Lääkehoitosuunnitelma on laadittu maaliskuussa 2025 **Savonlinnan kaupungin sisivistystoimessa**, ja se on tarkistettu Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan sote-keskusten nimetyn lääkärin toimesta. Lääkärin tarkastamisen jälkeen kunnan varhaiskasvatuksen johtaja hyväksyy lääkehoitosuunnitelman. Hyväksynnän jälkeen suunnitelma otetaan käyttöön.

Suunnitelman ovat laatineet hyvinvointialueen suunnitelmapohjan mukaisesti kasvatust- ja opetuspäällikkö Tero Tuononen, hanke- ja palvelukoordinaattori Mervi Hiltunen sekä varhaiskasvatusyksikössä päiväkodin johtaja [henkilön nimi].

2 Lääkehoidon toteuttaminen Savonlinnan varhaiskasvatuksessa

2.1 Xxxxx (yksikön nimi)

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. päiväkotitoiminta on Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. varhaiskasvatusta tarjoava yksikkö. Lääkehoitosuunnitelma on laadittu yhtä aikaa sekä kunta- että yksikötasolla.

TÄHÄN YKSIKÖN KUVAUS, ESIM.:

Lasten määrä on noin xx. Xxxx ovat iältään 0-3 -vuotiaita (enintään 12 lasta) ja Xxxx 3-5 -vuotiaita (enintään 21 lasta). Lisäksi osa esi- ja perusopetusikäisistä (6-9 -vuotiaista) lapsista (1-8) tarvitsee varhaiskasvatusta aamuisin ennen klo 7:ää tai iltaisin klo 16:30 jälkeen sekä koulun loma-aikoina. Kesäaikaan lasten määrä voi väliaikaisesti lisääntyä myös kesätyöntekijöiden tai etätöissä työskentelevien kausiasukaiden lasten myötä. Lapsia voi kesäkuussa olla yli xx. Lasten kokonaismäärä on ollut viime vuosien myötä nousussa/laskussa ja kahden viimeisen vuoden syntyvyys on ollut edellisiä vuosia suurempi/pienempi, joten varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kasvun/laskun uskotaan jatkuvan.

Päiväkotitoiminta on avoinna tällä hetkellä arkisin ja viikonloppuisin päivä- ja ilta-aikaan n. klo xx.xx – xx.xx kulloinkin ilmoitettujen lasten hoitoaikojen mukaan. Aamuisin ennen klo x, iltapäivisin klo x.xx jälkeen ja viikonloppuisin työntekijä on yksin lapsen tai joidenkin lasten kanssa. Työvuorot kiertävät siten, että kuka tahansa varhaiskasvatuksen lastenhoitajista ja satunnaisesti myös joku varhaiskasvatuksen opettajista voi olla työssä yksin.

Varhaiskasvatushenkilöstön määrä päiväkodissa on x. Heistä x on varhaiskasvatuksen opettajia (joista yksi toimii päiväkodin johtajana) ja x varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Lisäksi päiväkodissa työskentelee ostopalveluna tilahuolto- ja keittiöhenkilökuntaa, jotka voivat myös auttaa lasten hoitoon liittyvissä asioissa.

Lääkehoidon tarve Xxxxxssa vaihtelee sen mukaan, keitä lapsia kulloinkin on varhaiskasvatuksen piirissä ja miten erilaiset epidemiat tarttuvat lapsiin. Pääsääntöisesti lääkehoidon tarve on erittäin vähäinen. Voi kulua useita kuukausia ilman, että ketään tarvitsee lääkittää. Yleisimmät lääkehoidon tarpeet liittyvät astmaan liittyvien oireiden helpottamiseen tai silmätippojen antamiseen ja ovat kausiluonteisia. Harvinaisempi

on esimerkiksi diabeteksen hoito. Sitä esiintyy joinakin vuosina ja toisina ei ollenkaan. **Tällä hetkellä Xxxxxssa ei ole yhtään / on x diabetesta sairastavaa lasta.**

2.2 Savonlinnan varhaiskasvatuksen lääkehoidon tarpeet ja toteuttamistavat

Turvallisen lääkehoidon lähtökohtana on kiinteä yhteistyö vanhempien kanssa. Vanhempien tulee kertoa perehdytysvaiheessa varhaiskasvatushenkilökunnalle lapsen terveyteen liittyvät seikat. Tällaisia ovat krooniset sairaudet, allergiat ym. asiat, jotka vaikuttavat lapsen turvallisen varhaiskasvatuksen toteutumiseen. Asiat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja käydään läpi koko henkilöstön kanssa.

Päiväkodissa annettava lääkehoito on välitöntä hoitoa vaativaa lääkitystä, lyhytkaista lääkehoitoa tai pitkäaikaissairauteen liittyvää lääkehoitoa.

Lasta hoitava lääkäri vastaa lapsen lääkehoidosta ja ensisijaisesti lapsen lääkehoito toteutetaan kotona. Päiväkodissa voidaan antaa lääkärin määräämät lääkkeet, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden annosteluajaksi on määrätty päiväaika tai lääkkeitä ei voida muuna aikana antaa, esim. astmaan liittyvä hengenahdistus tai diabetes. Tarvittaessa äkillisesti sairastuneelle lapselle voidaan antaa lääkärin määräämä kuume- ja särkylääkitys (esimerkiksi kuumekouristus) ennalta tehdyn suunnitelman ja sopimuksen mukaisesti.

Tiedote huoltajille lapsen lääkehoidon toteutumisesta päiväkodissa on tämän suunnitelman liitteenä (liite 1).

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan:

- välitöntä hoitoa vaativat (anafylaksia, hypoglykemia, kouristukset),
- satunnaisia oireita lievittävät (astma, kuume, särky) ja
- pitkäaikaissairauden hoitotoimenpiteet (diabetes, astma, epilepsia, vaikeat allergiat).

Koko hoito- ja kasvatushenkilöstö perehdytetään kaikkien pitkäaikaista lääkehoitoa tarvitsevien lasten yksilölliseen lääkehoitoon. Lääkehoidon toteuttamista valvoo päiväkodin johtaja. Hänen tehtävänä on varmistaa, että lääkehoito toteutetaan kirjallisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Uusien työntekijöiden perehdytys lääkehoitosuunnitelmaan on myös päiväkodin johtajan vastuulla.

2.3 Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma

Lapsen pitkäaikaissairauksien lääkehoitosuunnitelma tehdään yhteistyössä lapsen huoltajien, lapsen ryhmän henkilökunnan ja tarvittaessa lasta hoitavan terveydenhuollon henkilökunnan kanssa ennen hoidon aloittamista. Suunnitelma ”Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma lyhyt- ja pitkäaikaissairauksissa” (liite 2) liitetään lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan joko sähköiseen järjestelmään tai paperisena tulosteena toimistoon sekä päiväkodin turvallisuussuunnitelmaan. Lääkkeiden antaminen kirjataan lomakkeeseen ”Lapsen lääkehoidon toteutuminen” (liite 3).

Lyhytaikaisen lääkityksen lääkehoitosuunnitelma tehdään tilanteessa, jossa lapsella on jokin kuuriluontoinen lääke, jota ei voida antaa ennen tai jälkeen hoitopäivän. Tällöin lääke annetaan hoitopäivän aikana. Lääkkeiden antaminen lyhytaikaissairauksissa kirjataan suunnitelmaan ”Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma lyhyt- ja pitkäaikaissairauksissa” (liite 2) ja lääkityksen toteutuminen kirjataan lomakkeelle ”Lapsen lääkehoidon toteutuminen” (liite 3).

2.4 Lääkkeen antaminen

Päiväkodissa annettavien lääkkeiden on oltava lääkärin määräämiä. Lääkkeen antamisesta sovitaan kirjallisesti huoltajan kanssa. Huoltajan on toimitettava lääke alkuperäisessä pakkauksessa. **On tärkeää, että päiväkodin henkilöstö tietää, miksi lääkettä annetaan, mitä lääkettä, kuinka paljon, miten ja mitä antoreittiä käyttäen.** Lääkehoitoa antaa ensisijaisesti siihen koulutettu henkilö (lähihoitaja, lastenhoitaja). Lapsen huoltajien tulee aina olla tietoisia siitä, kuka lääkehoitoa päiväkodissa toteuttaa.

Lääkkeen annostelussa on varmistettava

- potilasohje tai lääkepakkauksen alkuperäinen ohjetarra,
- lääkkeen nimi, vahvuus, annostus sekä lapsen nimi,
- käyttötarkoitus,
- antotapa, aika ja annostelu sekä
- mahdolliset haittavaikutukset.

Lääkkeiden säilytys

- säilytyslämpötilan mukaisesti joko
- lukitussa kaapissa huoneenlämmössä (lääkekaappi tms.) tai
- kylmäsäilytys jääkaapissa, tarvittaessa erillisessä suljetussa rasiassa.

Huom! Ensiaputarvikkeiden säilytys, esim. Epipen helposti saatavilla.

Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden käsittely

- käsien pesu tai desinfiointi
- annostelu mittalusikalla tai -kupilla
- steriilisyys (ruiske)
- käyttämättä jääneet lääkkeet, samoin kuin hoitotarvikejäte toimitetaan huoltajille
- injektiovälineet hävitetään niin, ettei pistovaaraa ole jätteitä käsitteleville henkilöille, esim. insuliinineulat kerätään kovamuovipulloon ja pullonkorkki laitetaan kiinni.

2.5 Tiedonkulku

Päivittäinen yhteistyö vanhempien kanssa toteutuu luontevasti lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Lapsen kasvamista, kehittymistä ja oppimista seurataan lapsen hoitopäivän aikana ja havaintoja kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan säännöllisesti. Lapsen terveydentilaan liittyvät asiat tarkistetaan ja kirjataan ylös. Mikäli lapsen terveydessä ja lääkehoidossa tapahtuu muutoksia, varataan keskusteluaika huoltajien kanssa välittömästi ja lapsen lääkehoitosuunnitelma ja / tai varhaiskasvatussuunnitelma tarkistetaan.

3 Lääkehoidon riskitekijät ja ongelmakohdat

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. päiväkodissa ei työskentele varsinaisesti läkehoidon ammattilaisia, vaan henkilökunta on saanut luvan läkehoidollisiin toimenpiteisiin. Lähihoitajan ja lastenhoitajan ammattitukinnon suorittaneella työntekijällä on terveydenhuollon koulutus.

Riskit, joihin tulee kiinnittää erityisesti huomiota:

- lääkkeiden oikea säilytys,
- lääkkeiden oikea annostelu,
- lääkkeiden nimet (mikä lääke, mikä vahvuus, kenelle tarkoitettu) ja
- lääkkeiden antaminen oikeaan ajankohtaan.

4 Lääkkeiden antamisen lupakäytännöt sekä lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako

4.1 Lapsen lyhytaikaisen sairauden lääkehoito

Kaikki varhaiskasvatuksen työntekijät voivat saada lääkehoitoluvan ja toteuttaa lapselle lääkärin määräämää lääkehoitoa suoritettuaan lääkeosaamisen osaamisen varmistamisen koulutuksen. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilökunta voi osallistua luonnollista tietä annettavien (tabletit, mikstuurat, silmä- ja korvatipat) tai ihon alle pistettävän hoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan, riittävän lisäkoulutuksen sekä osaamisen varmistamisen jälkeen. Varhaiskasvatusjohtaja/päiväkodin johtaja hyväksyy lääkehoitoluvan allekirjoituksellaan (liite 4).

4.2 Lapsen pitkäaikaissairauden lääkehoito

Kun henkilökunta on saanut huoltajilta tai alan asiantuntijalta riittävän perehdytyksen lapsen pitkäaikaissairauden lääkehoitoon, allekirjoittaa perehdyttäjä(t) sekä työntekijä(t) lomakkeen ”Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma lyhyt- ja pitkäaikaissairauksissa” (liite 2). Vaativamman lääkehoidon toteuttamiseksi työntekijä, esim. varhaiskasvatuksen opettaja, tarvitsee lapsi- ja lääkehoitokohtaisen lääkehoitoluvan. Varhaiskasvatusjohtaja/päiväkodin johtaja hyväksyy lääkehoitoluvan allekirjoituksellaan (liite 4).

4.3 Varhaiskasvatuksen henkilöstön valmiudet osallistua lääkehoidon toteuttamiseen

Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilöstö (lähahoitaja, lastenhoitaja):

- Perustutkinnon jälkeen ja lääkehoidon osaamisen varmistamisen koulutuksen suoritettuaan voi antaa lääkkeitä luonnollista tietä.
- Osaaminen varmistetaan suorittamalla lääkehoidon koulutus, joka on tarkoitettu lääkehoidon lisäkoulutukseksi lastensuojelussa, perhekodeissa, lastenkodeissa, koulukodeissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toimiville henkilöille, jotka osallistuvat lääkehoitoon.
- Koulutuksen suorittaminen kirjataan lääkehoitolupaun (liite 4).
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen, injektion annon näyttöjen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa injektioita ihon alle ja lihakseen.

Lääkehoitoon koulutusta saanut sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö (sosionomi AMK, jonka tutkintoon on sisältynyt lääkehoidon opinnot):

- Ohjeistettuna, perehdytettynä sekä lääkehoidon osaamisen varmistamisen koulutuksen suoritettuaan saa antaa lääkkeitä luonnollista tietä.
- Osaaminen varmistetaan suorittamalla lääkehoidon koulutus, joka on tarkoitettu lääkehoidon lisäkoulutukseksi lastensuojelussa, perhekodeissa, lastenkodeissa, koulukodeissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toimiville henkilöille, jotka osallistuvat lääkehoitoon.
- Koulutuksen suorittaminen lääkehoitolupaun (liite 4).
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen, injektion annon näyttöjen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa injektioita ihon alle.

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö (varhaiskasvatuksen opettaja, lastenohjaaja, perhepäivähoitaja, ryhmäavustaja):

- Perustutkinto ei anna valmiuksia lääkehoitoon.
- Ohjeistettuna, perehdytettynä sekä lääkehoidon osaamisen varmistamisen koulutuksen suoritettuaan saa antaa lääkkeitä luonnollista tietä.
- Osaaminen varmistetaan suorittamalla lääkehoidon koulutus, joka on tarkoitettu lääkehoidon lisäkoulutukseksi lastensuojelussa, perhekodeissa, lastenkodeissa, koulukodeissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toimiville henkilöille, jotka osallistuvat lääkehoitoon.
- Koulutuksen suorittaminen kirjataan lääkehoitolupaan (liite 4).
- Osaamisen varmistamisen, lisäkoulutuksen, injektion annon näyttöjen ja luvan myöntämisen jälkeen voi antaa injektioita ihon alle.

4.4 Lapsen huoltajien vastuu

Lapsen varhaiskasvatuksen alkaessa huoltajien tulee kertoa lapsen terveydentilaan, lääkitykseen ja hoitoon liittyvistä toimenpiteistä ja antaa riittävä perehdytys lapsen ryhmän henkilökunnalle. Tarvittaessa perehdytykseen voi pyytää alan asiantuntijoita, esim. diabeteshoitajan. Myös muu yhteistyö mm. keittiöhenkilökunnan kanssa on hyvä selvittää varhaiskasvatuksen alkaessa. Huoltajat vastaavat siitä, että henkilökunnalla on saatavilla kaikki tarvittava tieto liittyen lapsen lääkehoitoon ja hoitotoimenpiteisiin. Lapsen lääkkeet ja mahdolliset tarvikkeet huolehditaan asiaan kuuluvasti päiväkotiin mukaan ja päiväkodista kotiin. Vanhentuneiden tai käyttämättömien lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden hävittäminen on huoltajien vastuulla.

Huoltajien tehtävänä on ilmoittaa välittömästi lapsen lääkitykseen ja hoitoon liittyvistä muutoksista. Jos lapsi menee varahoitopaikkaan tai siirtyy uuteen varhaiskasvatuspaikkaan, huoltajien vastuulla on henkilöstön perehdyttäminen sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden varaaminen. Tarvittaessa huoltajat perehdyttävät koko yksikön henkilökuntaa lapsen lääkitsemiseen hätätilanteessa (esim. Epipen).

4.5 Varhaiskasvatuksen henkilöstön vastuu

Lapsen lääkehoito toteutetaan perehdytyksen, lääkehoitoluvan ja lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksen työntekijä(t) laatii yhdessä huoltajien kanssa lapsen lääkehoitosuunnitelman ja liittää sen osaksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lääkehoidosta vastuussa oleva työntekijä varmistaa ennen lääkkeen antamista lääkkeen alkuperän, annosteluohjeen ja ajankohdan. Virheen sattuessa asia tiedotetaan välittömästi huoltajalle ja yksikön esihenkilölle. Tarvittaessa otetaan yhteyttä terveydenhoitoon tai soitetaan 112. Virhetilanteesta kirjataan ”Lääkehoidon virheilmoituslomake” (liite 5) ja se toimitetaan päiväkodin johtajalle. **Henkilökunnalla on oltava tiedossa hätätilanteessa lääkettä tarvitseva lapsi, missä lääkkeitä säilytetään ja lääkkeen annosteluohje.** Jokainen yksikön aikuinen on hätätilanteessa vastuussa ensiavun antamisesta lapselle.

Työntekijä

- arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon toteutumista ja vaikuttavuutta sekä kertoo tarvittaessa havainnoistaan huoltajille sekä huolehtii yhdessä huoltajien kanssa lapsen tiedot lapsen uuteen varhaiskasvatus- ja/tai varahoitopaikkaan,
- huolehtii lääkkeiden oikeasta säilyttämisestä ja varaa tarvittaessa mm. retkille mukaan lapsen tarvitsemat lääkkeet,
- kirjaa ylös lapsen lääkehoidon toteutumisen (liite 3),
- vastaa salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaisesti ja
- osallistuu järjestettäviin lääkehoidon koulutuksiin ja ylläpitää ensiaputaitojaan.

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. päiväkodin lääkehoitovastaavana toimii varhaiskasvatuksen *tehtävänimike* Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.. Hänen tehtäviinsä kuuluu päiväkodin lääkehoitosuunnitelman päivitys yhdessä päiväkodin johtajan kanssa sekä muun henkilöstön perehdytys yhdessä päiväkodin johtajan kanssa päiväkodin ja yksittäisen lapsen lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkekaapin ajan tasalla pitäminen on *tehtävänimike* Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. vastuulla.

4.6 Päiväkodin johtajan vastuu

Päiväkodin johtaja vastaa kunnan ja päiväkodin lääkehoitosuunnitelman ajantasaisuudesta, päivittämisestä ja käytännön toteuttamisesta. Päiväkodin johtaja vastaa siitä, että henkilöstö perehtyy voimassa olevaan lääkehoitosuunnitelmaan ja noudattaa siinä olevia ohjeita.

Johtaja allekirjoittaa ja hyväksyy päiväkodin henkilökunnan lääkehoitoluvat ja tekee koonnin luvista (liite 6). Koonti säilytetään yksikössä. Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatuksessa kaikki lastenhoitajan tehtävässä toimivat suorittavat lääkehoidon koulutuksen. Lapsikohtaisen luvan myöntäminen edellyttää aina lapsen lääkehoitoon perehdyttämisen. Henkilökunnan perehtyminen kirjataan lapsen lääkehoitosuunnitelmaan. Päiväkodin johtaja allekirjoittaa ja hyväksyy pitkäaikaissairauksien lääkehoitoluvat (liite 4).

Päiväkodin johtaja:

- vastaa siitä, että työvuorollisesti tulee huomioiduksi lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden läsnäolo. Samalla tulee myös varautua siihen, että henkilökunnan lomien ym. poissaolojen aikana lääkkeen antaa siihen perehdytyksen saaneet työntekijät.
- huolehtii henkilöstön osaamisen ylläpitämisestä ja tarvittavasta koulutuksen järjestämisestä lapsen lääkehoitoon ja lääkkeen antamiseen liittyen.
- huolehtii, että päiväkodissa on sovittu lääkehoitoon liittyvien vastuutehtävien jaosta, esim. lääkekaapin ylläpito, ensiaputarvikkeiden hankinta. Lääkehoidon vastuuhenkilöt osallistuvat yhdessä johtajan kanssa lääkehoitosuunnitelman ylläpitoon ja toteuttamiseen.
- ottaa vastaan ja käsittelee mahdolliset lääkehoidon virheilmoitukset. Vastaa myös salassa pidettävien asiakirjojen tai tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaisesti.

5 Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen

Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden perehtyminen, osaaminen ja saatavilla olo tulee varmistaa koko varhaiskasvatuksen toiminta-ajan silloin kun yksikössä on lääkehoitoa tarvitseva lapsi. Lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä tulee olla tarvittava osaaminen ja riittävä lisäkoulutus sekä pistosluvat. Työnantaja vastaa tarvittavan lisäkoulutuksen järjestämisestä. Työnantaja hankkii lääkehoidon koulutuksen/kurssin, joka on tarkoitettu lääkehoidon lisäkoulutukseksi lastensuojelussa, perhekodeissa, lastenkodeissa, koulukodeissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toimiville henkilöille, jotka osallistuvat lääkehoitoon. ***Lääkelupa on voimassa 5 vuotta vanhimman tentin hyväksytystä suorittamispäivämäärästä.***

Savonlinnan varhaiskasvatuksen henkilöstö on suorittanut Sami-Palvelut Oy/Ammattiopisto Samiedun toteuttaman Lasten lääkehoidon lähikoulutuksen 16 h vuonna 2025. Osaaminen on voimassa 5 vuotta vanhimman tentin hyväksytystä suorittamispäivämäärästä. Lisäkoulutukset vuoden 2025 jälkeen voidaan toteuttaa lähi- tai verkkokurssina.

Diabeteskoulutuksesta ja pistosluvista sekä lasten astman hoidosta vastaa lapsen hoitava taho, esim. Mikkelin keskussairaala. Lastenneuvolasta voidaan saada myös tarvittaessa opastusta ja ohjeistusta. Työnantaja järjestää tarvittaessa ensiapukoulutusta. EA1 on voimassa 3 vuotta ja osaamisen voi kerran päivittää hätäensiapukoulutuksella.

6 Lääkehoidon virhetilanteiden kirjaaminen

Virhetilanne lääkehoidon toteuttamisessa dokumentoidaan silloin, kun lääkkeen antostelussa, antamisessa, jakelussa, kirjaamisessa, säilytyksessä tms. lääkkeen antoon liittyvässä tapahtuu jotain poikkeavaa, esim. lapsi on saanut lääkettä liikaa tai liian vähän, lääkkeen antaminen on unohtunut tai lapsi on oksentanut lääkkeen pois. Virheestä kerrotaan lapsen huoltajalle ja täytetään ”Lääkehoidon virheilmoitus” -lomake (liite 5). Lomake toimitetaan päiväkodin johtajalle sekä Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan neuvolapalveluiden sote-keskuksen nimetylle lääkärille. Jokainen virhetilanne lääkehoidossa käydään läpi päiväkodissa ja huoltajien kanssa.

7 Lääkehoitoa vaativia tilanteita

Anafylaktinen shokki

Anafylaksia on äkillinen ja hengenvaarallinen allerginen reaktio. Sen voi aiheuttaa mm. hyönteisten pisto (esim. ampiainen) tai ruoka-aineet (esim. pähkinä, kala, kiivi). Oireita ovat mm. kutina, punoitus/laaja-alainen nokkosihottuma, hengenahdistus, vatsakivut tai oksentelu. Ensiapuna käytetään välittömästi reiden lihakseen pistettävää adrenaliinia (Epipen). Jos tiedetään lapsella olevan vaara saada anafylaktinen reaktio, lasta hoitavan tahon ja huoltajien tulee opastaa henkilökuntaa Epipen-kynän käyttöön.

Diabetes

Diabeetikkolapsen hoito on yksilöllistä ja siitä vastaa erikoissairaanhoito. Lasta hoitava taho yhdessä huoltajien kanssa antaa lapsen tarvitseman lääke- ja ravinto-ohjauksen päiväkodin henkilökunnalle. Diabeteshoidossa on sovitettava yhteen insuliinin, ruuan ja liikunnan vaikutus verensokeriin. Lasta hoitavan henkilökunnan tulee tietää ensiapuohjeet liian matalan verensokerin (hypoglykemia) varalta tai shokkitapauksessa.

Lasten kuumekouristukset

Kuumekouristus esiintyy tavallisemmin 1-2 vuoden iässä. Kyseessä ei ole epilepsia-kohtaus. Kouristusta hoidetaan kouristuksia estävällä lääkityksellä.

Epilepsia

Lapsen epilepsian hoidosta vastaa erikoissairaanhoito, joka yhdessä huoltajien kanssa vastaa ja arvioi varhaiskasvatuksessa tarvittavat toimenpiteet ja valmiudet. Lapselle laadittavassa yksilöllisessä suunnitelmassa huomioidaan mahdollisesti tarvittava kouristuskohtauksen välitön hoito.

Lähteet

Laukkanen, E. ja Ruokoniemi, P. (toim.): Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2021:6.

8 Lääkehoitosuunnitelman päivittäminen

Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma päivitetään viiden vuoden välein. Yksikkökohtaisten lääkehoitosuunnitelmien päivitystyöhön osallistuvat päiväkodin johtajan lisäksi kaksi lastenhoitajaa.

9 Lääkehoitosuunnitelman liitteet

liite 1 Tiedote huoltajille lääkehoidon toteutuksesta varhaiskasvatuksessa

liite 2 Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma lyhyt- ja pitkäaikaissairauksissa

liite 3 Lapsen lääkehoidon toteutuminen

liite 4 Lääkehoitolupa

liite 5 Lääkehoidon virheilmoitus

liite 6 Koonti myönnettyistä luvista lyhytaikaisissa sairauksissa